

Susanna
Tamaro
Yüregimin Sesini
Dinle

7. BASKI

Çeviri: EREN CENDEY

♥ can
çağdaş

SUSANNA TAMARO

YÜREĞİMİN
SESİNİ DİNLE

Can Çağdaş

Yüreğimin Senini Dinle, Susanna Tamaro

İtalyanca aslından çeviren: Eren Cendey

Ascolta la mia voce

© 2006, Susanna Tamaro

© 2006, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2006

7. basım: Şubat 2023, İstanbul

Bu kitabın 7. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Pınar Savaş

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-2551-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah., Eski Büyükdere Cad., İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

SUSANNA TAMARO
YÜREĞİMİN
SESİNİ DİNLE

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Eren Cendey

♥can

Susanna Tamaro'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yüreğinin Götürdüğü Yere Git, 1996

Tek Ses İçin, 1996

Anima Mundi, 1997

Yanıtla Beni, 2001

Aklı Bir Karış Havada, 2002

Rüzgâr Ne Diyor, 2005

Luisito, 2009

Sessizlik Bir Erdemdir, 2011

Sonsuza Kadar, 2011

Var Olan Ada, 2012

Her Melek Korkunçtur, 2013

Kökler, Yollar ve Yitik Benler, 2014

Düşünen Bir Yürek, 2016

Bakışınla Aydınlanır Dünya, 2019

Büyük Bir Aşk Hikâyesi, 2021

SUSANNA TAMARO, 1957'de Trieste'de doğdu. Zor bir çocukluk dönemi geçirdi. 1976'da, 18 yaşındayken Friuli'de tanık olduğu deprem ve 25 yaşındayken geçirdiği ölümcül hastalık, Tamaro'da derin izler bıraktı. Yazmaya 27 yaşında başlayan Tamaro'nun edebiyat dünyasında tanındığı ilk eseri, *Tek Ses İçin* adlı öykü kitabı oldu. İlk kez 1994'te yayımlanan *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git* adlı romanı, aylarca liste başı oldu, birçok dile çevrildi, yazarı büyük üne kavuşturdu ve 1995'te beyazperdeye uyarlandı. Tamaro, *Aklı Bir Karış Havada* ve *Anima Mundi* adlı romanları ve *Yanıtla Beni, Rüzgâr Ne Diyor* adlı öykü kitaplarının ardından, 2005'te *Her Sözcük Bir Tohumdur* adlı deneme kitabını yayımladı. 2006'da *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git*'in devamı niteliğindeki *Yüreğimin Sesini Dinle*, 2011'de *Sonsuza Kadar* çıktı. Onu yine 2011'de *Var Olan Ada* izledi. Tamaro, 2013 yılında iki esere daha imzasını attı: *Her Melek Korkunçtur* ve *Via Crucis: Meditazioni e preghiere*. 2014'te *Kökler, Yollar ve Yitik Benler* kitabı yayımlandı. Yazar, çok sevdiği kedileri ve köpeğiyle birlikte Orvieto yakınlarında bulunan Porano'daki evinde yaşamaktadır.

EREN CENDEY, İtalyan Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Susanna Tamaro'nun bütün kitaplarının yanı sıra Italo Calvino, Cesare Pavese, Valerio Massimo Manfredi, Roberto Calasso, Dino Buzzati, Marlo Morgan, Daria Bignardi, Margaret Mazzantini ve Umberto Eco gibi yazarların pek çok eserini Türkçeye kazandırdı.

Daisy Nathan'a, bir yüzyıl
uzunluğundaki sorularına

“Bana dönün ve ben de size döneceğim”

Malaki 3:7

BAŞLANGIÇ

1

İlk işaret belki de ağacın kesilişiydi.

Bana hiçbir şey söylememiştin, bunlar çocukları ilgilendiren konular değildi; böylece, bir kış sabahı, ben derin bir yabancılaşma içerisinde, en küçük ortak çarpmanın erdemlerini dinlerken, testere onun gövdesinin güümüşi beyazlığına saldırıyordu; ben teneffüste koridorlar boyunca ayaklarımı sürüklerken, onun canının kıymıkları kar taneleri gibi karıncaların başına yağıyordu.

Bu korkunç durumla, okul dönüşümde yüz yüze geldim. Çimenlerin ortasında, ceviz ağacının yerinde kapkara bir boşluk vardı; üçe bölünmüş ve dalları kesilmiş gövde yerde yatıyor; mazotun pis dumanına bulanmış, yüzü kıpkırmızı bir adam kazı makinesinin kocaman dişleriyle kökleri sökmeye uğraşıyordu; alet işçinin küfürleri arasında hırlıyor, homurdanıyor, geriliyor, şaha kalkıyordu; o lanet olası kökler topraktan ayrılmak istemiyordu; tahmin edilenden daha derinde ve daha inatçıydılar.

Yıllar yılları, mevsimler mevsimleri kovalarken, kökler toprağı karış karış ele geçirerek sessizce yayılmış, meşenin, sedirin, elmanın kökleriyle iç içe girmiş, aynı zamanda su ve gaz borularına da çözülmesi olanaksız bir biçimde sarmalanmıştı; ağaçlar bu nedenle kesilmeliydi, karanlık içerisinde insanın çalışmalarını hiçe sayarak sin-

sice ilerledikleri için insan da tekniğini onların inatçılığına karşı kullanmak zorunda kalıyordu.

Ansızın, tepede asılı soğuk kış güneşinin altında, sanki bir evin çatısı açılmış ya da borazanın ilk çalışıyla evrenin kubbesi kaldırılmış gibi köklerin görkemli şemsiyesi gözlerime, ince köklere takılı kalmış çamur parçalarıyla bir takımyıldız gibi görünmüştü; ana kökün en derin kısmı toprağın altında kalmıştı.

O zaman –ve sadece o zaman– adam yumruğunu bir zafer edasıyla havaya kaldırmış ve sen, üzerinde iş önlüğüyle el çırpıydın.

O zaman –ve sadece o zaman– ne ağzımı açmış ne bir adım atmış olan ben omuriliğimin her şeyle iletişime geçtiğini hissettim: Omurlarım, iliğim değil de ortaya fırlamış eski bir tel gibiydi, kıvılcımlar yapmacık bir neşeyle oradan oraya koşuşturuyordu; soğuk ve vahşi bir enerjiye kapılmışlardı; gözle görünmeyen çok sivri buz dikenleri gibi dört bir yana yayılıyor, damarlarımı ele geçiriyor, yüreğimi şişliyor, beynimde patlıyor, kafatasımla beyin sıvısı arasında dans ediyorlardı; beyaz kıymıklar, ölümlerin kemikleri tüyler ürpertici bir dans gösterisi yapıyorlardı; bu ateş değil ışık değil, enerjydi; beklenmedik ve şiddetli bir eylemin enerjisiydi; morarmış, yakıcı bir enerji.

Ve şimşegin göz kamaştırıcı ışığından sonra derin gecenin karanlığı; aşırılığın sakin olmayan sükûneti vardı: fazlasıyla görmek, fazlasıyla acı çekmek, fazlasıyla bilmek. Uykunun değil, kısa ölümün sükûnetiydi bu; acı aşırıya kaçtığında ayakta kalabilmek için biraz ölmek gerekliyordu.

Benim ağacım – birlikte büyüdüğüm, yıllar içerisinde benimle dostluğunu sürdüreceğini, altında çocuklarımı büyüteceğime inandığım ağacım yerle bir edilmişti. Onun yere yığılışı pek çok şeyi beraberinde sürükleyip götürmüştü: uykumu, neşemi, görünürdeki kaygısızlığımı. Devrilirken duyulan çatırtısı bir patlamaydı: Bir ön-

ce ve bir sonra vardı; farklı bir ışık, gidip gelen karanlıktı. Günün karanlığı, gecenin karanlığı, yaz ortasının karanlığı. Ve karanlıktan doğan bir kesinlik: İçinde ilerlemek zorunda olduğum bataklık kederimdi.

Zerreden büyük bir gizem yoktur. Gizli olanın patlaması gözle görünmeyenin korunması içinde gerçekleşir. Bir taş, taş olmadan önce her zaman bir taş olmuştur ama bir ağaç, ağaç olmadan önce tohumdur; insan, insan olmadan önce bir moruludur¹.

En büyük tasarılar sınırdaki bir ortamda uyuklar; içi dıştan ayıran gelişime izin verir.

Bu nedenle en başından beri küçük olana özen göstermek gerektiğini anlamışımdır.

Koca cevizin ölümü üzerine günlerce ağladım. Önceleri beni avutmaya çalışıyordun; bir ağacın kesilmesi böylesine perişanlık yaratır mıydı? Ağaçları sen de severdin, beni kızdırmak için böyle bir şey yapmazdın; bu kararı vermiştin çünkü ağaç sorunlar yaratıyordu, hem eve hem sedire çok yakındı; ağaçlar geniş yere ihtiyaç duyarlar, diye yineleyip duruyordun; sonra günün birinde kökü banyo küvetinin deliğinden dev bir ahtapotun dokungacı gibi çıkabilirdi; böyle korkunç bir şey olmasını istemezdim değil mi? Beni güldürmeye, en azından gülümsetmeye çalışıyordun ama başaramıyordun.

Büyük boşalmanın ardından günlerimi kımıltısız geçiriyordum; yere uzanıyor, gözlerimi betondan gökyüzüne dikiyor, tek bir yanıt bile vermeyi beceremiyordum.

Pek yakınlarda, resimli kitaplarımın birinde yüzü olmayan ve korunaksız yaratıklar olan denizhıyarlarının öyküsünü okumuştum; bunlar yüzleri olmayan ama ge-

1. Embriyonik gelişiminin çok erken bir evresinde embriyona verilen bir ad. Hücre sayısı 16'ya ulaştığında zigot, morula adını alır. (Ç.N.)

ne de hayata inatla tutunan hayvanlardı. Bir saldırıya uğradıklarında iç organlarının tümünü –yüreği, bağırsağı, akciğeri, karaciğeri, üreme organlarını– dışarıya fırlatıyorlar ve böylece gladyatörlerin hasımlarını bir ağ atarak durdurmaları gibi kendi canlarını kurtarma fırsatı buluyorlardı; sonra yosun ormanına sığınıp dinleniyor ve hücrelerinin birbirlerine tutunmalarını ve sonra birbirlerinden farklılaşarak az önce yitirdikleri organlarına dönüşmelerini bekliyorlardı.

İşte ben de saldırıya uğramış bir denizhiyarıyla aynı koşullarda bulunuyordum; içim boşalmış, söyleyecek tek sözüm kalmamıştı. Senin birbirini kovalayan sorularını yanıtlamıyordum, son derece farklı iki evrende yaşıyorduk: Sen ağırlıklı olarak sağduyunun egemen olduğu kendi dünyanda yaşarken ben tehditler, karanlıklar, arada düşen yıldırımlarla dolu kendi dünyamdaydım. İki dünyanın arasındaki ilişki tek yönlüydü; ben seninkini görebiliyordum ama sen benimkini anlayacak düzeyde değildin.

Belki de bu nedenle, üçüncü gün, sağduyun eridiğinde, sabrın tükendiğinde ve belki de danıştığın çocuk hekiminin önerisiyle odanın kapısını açtın ve şöyle dedin: “Yeter artık, senin bu yaptığına şımarıklık denir. Ağaç ağaçtır ve yerine daima bir yenisi dikilebilir!” Ve sonra olasılıkla benim okulda olduğum saatlerde yaptığın gibi ev işlerine sarıldın.

Yüze vurmak benim kişiliğime uygun bir davranış değildi. Gezegenler arasındaki mesafenin tek sorumlusu değişik yerçekimi yasalarıydı; önümde uzanan ufuk farklıydı; bana daima *Küçük Prens*'i okuyan sen de bunu biliyordun: Her asteroitin kendine özel bir yurттаşı vardı. Senin baobap ağacını göz önünde bulundurmamana şaşıyordum: Ceviz aynen baobap ağacı gibiydi. Sonradan bana almak istediğin gül, asla onun yerini tutamadı.

Gül, insanın gözlerine, koku alma duyusuna hitap

1994'te yayımlanan *Yüreğimin Götürdüğü Yere Git* adlı romanıyla tüm dünyada büyük yankı uyandıran Susanna Tamaro, *Yüreğimin Sesini Dinle*'de o büyüleyici öykünün devamını sunuyor. *Yüreğimin Götürdüğü Yere Git*, 80 yaşındaki bir kadının, uzaklara giden genç torununa yazdığı mektuplardan oluşuyordu. "Yapmaya degecek tek yolculuk, içimize yapacağımız yolculuktur," diyordu yaşlı kadın, "o özgün çağrıya kulak vermeli ve yüreğimizin götürdüğü yere gitmeliyiz." *Yüreğimin Sesini Dinle*'de artık genç bir kadın olan torun, zorlu bir kimlik arayışı içinde yaşamın anlamının peşine düşer. Bu arayış, hem kendi yüreğine hem de kutsal topraklara doğru bir yolculuğa çıkarır onu. Kendi öyküsünü keşfetmek için çıktığı bu yolculuğun sonunda aile evinin tozlu tavan arasında hiç ummadığı bir öyküye kavuşacaktır: Tamaro, bu kez, "Yüreğimin sesini dinle," diyor okurlarına: Yaşama bir anlam katmak, öfkeyi sevgiye, kırgınlıkları güce dönüştürmek için...

